

OECD Open Science -ryhmä kokoontui Suomessa

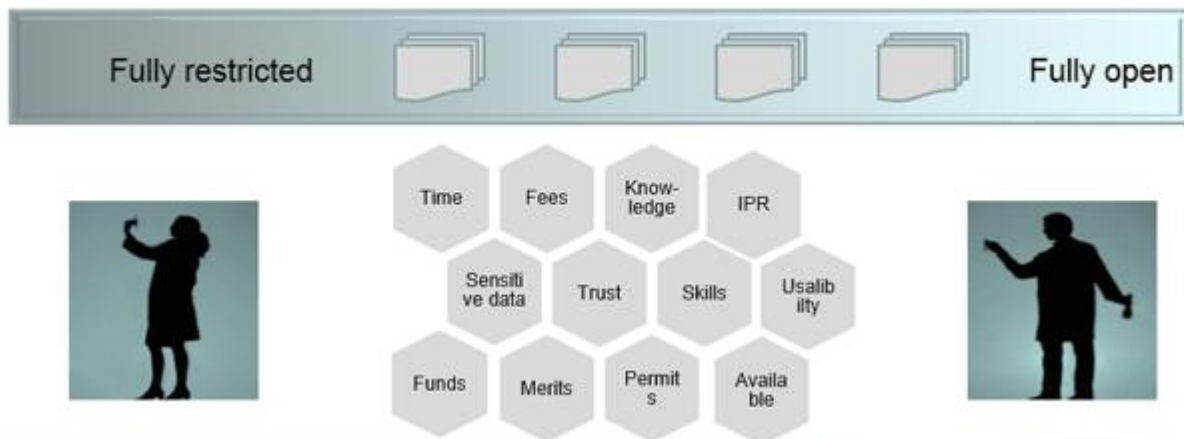
Näkökulmat Julkaistu 15.01.2015 klo 14:04 Kirjoittaja Päivi Rauste

Parhaillaan käynnissä olevan [OECD Open Science -projektin](#) ohjausryhmän kokous järjestettiin marraskuun lopussa Kansallissalissa, Helsingissä. Koolla oli laaja joukko avoimen tieteen asiantuntijoita ympäri maailman. Tilaisuuden tarkoituksena oli kuulla paikalle kutsuttuja asiantuntijoita, keskustella ajankohtaisista avoimen tieteen tavoitteista sekä työstää keväällä 2015 julkaistavaa ”Making Open Science a Reality” -raporttia julkaisuvalmiiksi.

Kokouksen puheenjohtajana toimi USA:n kansallisen lääketieteen kirjaston (NIH) linjaustoiminnan apulaisjohtaja *Jerry Sheehan*. Sheehan toimii useiden muiden vastuutehtäviensä ohessa mm. OECD:n innovaatio- ja teknologiatyöryhmän (TIP) puheenjohtajana.

Tilaisuuden aluksi johtaja *Riitta Maijala* opetus- ja kulttuuriministeriöstä kertoi Suomen tilanteesta avoimen tieteen ja tutkimuksen alueella. Suomen panostukset tieteeseen ja tutkimukseen ovat Islannin jälkeen suurimmat maailmassa. Hän kävi läpi avoimen tieteen ja tutkimuksen visiota, tavoitteita, haasteita ja tulevia toimenpiteitä Suomessa. Keskustelua herätti Maijalan toteamus siitä, että avoimuus ei ole mustavalkoista, vaan harmaan sävyjä on nähtävissä laajalti, johtuen mm. tietosuoja- ja käyttöoikeusrajoitteista.

Diversity of openness requires different approaches

Ministry of Education and Culture
Ministère de l'Éducation et de la culture

Esityskalvot / johtaja Riitta Maijala OKM, OECD workshop 24.11.2014

Kokouksen seuraavan puheenvuoron käytti *Paul Ayriss*, kirjastopalveluiden sekä tekijänoikeusasioiden johtaja, University College London. Hänen esityksensä aiheena oli ”*LERU Research Data Roadmap*”. LERU on 21:n eurooppalaisen tutkimusyliopiston liitto. Yliopistot ovat yhdessä laatineet tiekartan, jossa yliopistot ottavat kantaa tutkimusdataa koskeviin asioihin, kuten avoimen datan luomisiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Tiekartan pääviestit ovat:

- Jokainen LERU-yliopisto tarvitsee tutkimusdatanhallintastrategian
- Jokaista datasettiä varten pitäisi olla datanhallintasuunnitelma
- LERU-yliopistojen pitää pyrkiä tuomaan eri sidosryhmät yhteen
- Avoimen datan jakamista ja käyttöä tulee edistää

Niels Stern, joka toimii julkaisujohtajana Pohjoismaisessa ministerineuvostossa kertoi esityksessään organisaationsa julkaisujen olevan avoimia heti julkaisun jälkeen. Hän kaipasi pohjoismaisiin projektisopimuksiin sekä rahoitushakuihin standardoidulla avoimen saatavuuden sanastolla laadittuja ohjeistuksia ja linjauksia avoimesta julkaisemisesta sekä selkeitä mittareita avoimuuden arvioimiseksi. Lopuksi hän vertaili avoimen julkaisemisen käytäntöjä eri Pohjoismaissa. Hän totesi kaikkien Pohjoismaiden olevan menossa oikeaan suuntaan, mutta liian hitaasti. Mikäli muutosta ei tapahdu tarpeeksi nopeasti, pitkällä aikavälillä vaikutukset tulevat olemaan haitallisia.

Niels Stern, julkaisujohtaja,

Pohjoismainen ministerineuvosto

Myös ohjelmajohtaja *Sverker Holmgren*, (Nordic eScience Globalisation Initiative NeGI) keskittyi puheenvuorossaan Pohjoismaihin, vertailemalla käynnissä olevien avoimen tieteen hankkeiden statusta. Hän näkee avoimuuden tiellä monia organisatorisia, oikeudellisia, taloudellisia, eettisiä ja teknisiä haasteita. Holmgren uskoo kuitenkin, että yhteisillä ponnisteluilla ja hankkeilla, (kuten NeGI ja yhteiset EU-hankkeet) tulevaisuus tulee kuitenkin näyttämään valoisalta.

Tilaisuuden viimeisenä esiintyjänä *Mikael Laakso* Hankenilta, Hanken Research Information System -tutkimusryhmästä, kertoi bibliometrisillä metodeilla tekemästään tutkimuksesta, joka koski avoimia julkaisuja lehdissä sekä verkossa. Tutkimuksen perusteella voidaan tehdä kaksi johtopäätöstä. Ensiksi, paljon siteerattujen artikkelien julkaiseminen muissa kuin ”eliittijulkaisuissa” on ollut jatkuvassa kasvussa aikavälillä 1995-2013. Toiseksi, nykyään merkityksellisten artikkelien löytäminen ja lukeminen myös muualta kuin eliittijulkaisuista on tullut yhä helpommaksi. Siteerattujen artikkelien prosenttimäärä jossain muualla kuin ”eliittijulkaisuissa” nousi 27 %:sta 47 %:iin vuosina 1995-2013. Nykyään on jo olemassa yli 10 000 vertaisarvioitua avoimesti julkaistua lehteä, joissa julkaistaan n. 350 000 artikkelia vuosittain.

Iltapäivän lopuksi OECD Open Science -projektin ohjausryhmä kokoontui työstämään keväällä julkaistavaa ”Making Open Science a Reality” –raporttia. Projektin puitteissa selvitetään avoimen tieteen sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä sekä sen vaikutuksia innovaatioiden syntymiseen. Avoimen tieteen periaatteita ja käytäntöjä noudattaen pyritään julkisen rahoituksen tutkimukset saamaan mahdollisimman laajasti sekä tutkijayhteisön, yhteiskunnan että yritysmaailman käyttöön.

”Kokouksen anti oli ilmeisen hedelmällinen”, kommentoi OECD/TIP:n varapuheenjohtaja ja Suomen virallinen delegaatti *Kai Husso* tutkimus- ja innovaationeuvostosta. ”Joulukuun Pariisiin TIP-kokouksen puheenvuoroissa kiiteltiin Suomen kokouksen antia, Suomen panostusta Open Science -projektiin sekä edelläkävijyyttä avoimen tieteen saralla. Myös pian julkaistavan raportin sisältöön oltiin kokouksen osallistujien taholta yleisesti tyytyväisiä. On mielenkiintoista seurata, miten projektin teemoja OECD:n puitteissa tulevaisuudessa jatketaan.”